

แนวโน้มหลักสูตรสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง  
สังกัดกรมอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า



นางสาวรจนา เหล่อะยะอ่อน

ศูนย์วิทยพัทยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-3807-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

12123694X

TRENDS OF PRODUCT DESIGN CURRICULUM AT DIPLOMA VOCATIONAL LEVEL, DEPARTMENT  
OF VOCATIONAL EDUCATION, IN NEXT DECADE

Miss Rotjana Lerkayon

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Education in Art Education  
Department of Art Education

Faculty of Education  
Chulalongkorn University  
Academic Year 2003  
ISBN 974-17-3807-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวโน้มหลักสูตรสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ระดับประกาศนียบัตร  
วิชาชีพชั้นสูง สังกัดกรมอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า

โดย

นางสาวรจนา เหล่ชะย่อน

สาขาวิชา

ศิลปศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

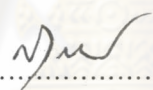
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการ  
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท



..... คณบดีคณะกรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินดารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์



..... ประธานกรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)



..... อาจารย์ที่ปรึกษา  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ)



..... กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปณณรัตน์ พิชญไพบุลย์)

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาวรจนา เหล่ชยะอ่อน: แนวโน้มหลักสูตรสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สังกัดกรมอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า (TRENDS OF PRODUCT DESIGN CURRICULUM AT DIPLOMA VOCATIONAL LEVEL, DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION, IN NEXT DECADE) อ.ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ, 189 หน้า. ISBN 974-17-3807-2

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง กรมอาชีวศึกษา ในทศวรรษหน้า โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ประชากรที่ใช้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการบริหารอาชีวศึกษาจำนวน 20 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รอบแรกเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและไม่จำกัดคำตอบ (Non-directive open-ended semi-structured interview) ในรอบที่ 2 และ 3 ใช้แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่ามัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ ในด้านต่างๆ ผลการวิจัย ดังนี้

1) ด้านปรัชญาของหลักสูตร เพื่อให้เป็นผู้มีทักษะสามารถประกอบอาชีพอิสระเองได้ มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการมีมาตรฐานวิชาการและพร้อมที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้เป็นผู้มีความสามารถในการคิดและการพัฒนารูปแบบ สามารถคิดและวิเคราะห์และมีความสามารถในการทำงานได้อย่างคุ้มค่า มีทักษะหลายด้าน และสามารถทำงานเป็นหมู่คณะ

2) ด้านโครงสร้างของหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรมีแนวโน้ม ที่ 80- 85หน่วยกิต ประกอบด้วย หมวดวิชาสามัญ หมวดวิชาชีพและหมวดวิชาเลือก

3) ด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตร รายวิชาที่มีแนวโน้มสำคัญได้แก่ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์และจิตวิทยาระหว่างบุคคล การตลาด และกิจกรรมที่สนับสนุนหรือทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย การเข้าถึงสังคมอยู่ร่วมกัน การแสดงออกทางสังคม

4) ด้านการจัดการเรียนการสอน จะเป็นการจัดการเรียนเรียนรู้ทฤษฎีในสถานศึกษาและฝึกงานในสถานประกอบการ มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านวิธีการสอนเป็นการสอนแบบอภิปราย การสอนเป็นทีม สื่อการเรียนการสอนคือการใช้สื่อพื้นบ้านและคอมพิวเตอร์ การใช้ชุดการเรียนสำเร็จรูป

5) ด้านการวัดและประเมินผล เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผล คือ แบบทดสอบ แฟ้มสะสมผลงาน

6) ด้านการบริหารหลักสูตร มีการวางแผนอบรมและพัฒนาครูอาจารย์ การวางแผนจัดตั้งศูนย์สหสื่อการศึกษา ระหว่างสถานศึกษาในสังกัดเดียวกัน มีองค์กรทดสอบระดับชาติเพื่อเป็นกลางในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ

ภาควิชา ศิลปศึกษา  
สาขาวิชา ศิลปศึกษา  
ปีการศึกษา 2546

ลายมือชื่อนิติ.....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

## 4483782227: MAJOR ART EDUCATION

KEY WORD: PRODUCT DESIGN / CURRICULUM / VOCATIONAL EDUCATION / TREND / DIPLOMA LEVEL

ROTJANA LERKAYON: TRENDS OF PRODUCT DESIGN CURRICULUM AT DIPLOMA  
VOCATIONAL LEVEL, DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION, IN NEXT DECADE.

THESIS ADVISOR: ASST. PROF. SANTI KHUNPRASERT, Ed.D. 189 pp.

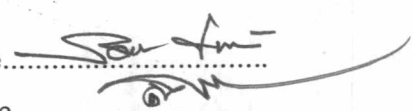
ISBN 974-17-3807-2

The objective of this research is to study the trends of product design curriculum at diploma vocational level by using Delphi techniques. The population are 20 experts in area of instruction, product design and vocational administrators. The research instrument in the first round is non-directive open-ended semi-structured interview. In the second round and third round are the 5 levels rating scale questionnaires. The information are analyzed by using median and interquartile range. The result of this research will be following;

1. The curriculum philosophy: To improve the skill to settle their own business and to comply with the need of standard entrepreneur and life long learning. The educational goal is the ability to think and develop designs; to be able to analyze and The capable of break-even working, with multi skill and group working skill.
2. The curriculum structure: The overall estimated 80-85 credits, consisting with general education courses, professional education courses and elective education course.
3. The content of the curriculum: The important subject would be English, Science, Interpersonal Psychology, and the supported activities of art and culture and Thai-local wisdom, in addition to social skills and expression.
4. The teaching and learning: The lecture should be provided in the school while the practice will be provided in outside manufactures. There should be the advisor system to improve teaching method. The studying media should be local teaching tools and instructional module.
5. The measurement and evaluation tools: There should be evaluation form, art portfolio, and national organization of education media for vocational education.
6. The curriculum management: There should be education media center. There should be to central organization to control the vocational standard.

Department      Art Education  
Field of study    Art Education  
Academic year    2003

Student' signature.....  
Advisor's signature.....



## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ คุณประเสริฐ ในความเมตตาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและการให้ข้อคิด คำแนะนำ และแก้ปัญหาต่างๆตลอดเวลาด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี ประธานกรรมการ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปณณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ กรรมการ สำหรับคำแนะนำและข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการวิจัย ตลอดจนอาจารย์ในภาควิชาทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้ และประสบการณ์อันมีค่า

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่า ในการให้ข้อคิดและคำแนะนำโดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร. ชนะ กลีภรณ์ ผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการอาชีวศึกษาของไทย ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.นิรัช สุตสังข์ ที่ให้คำแนะนำและกำลังใจในการวิจัย

ขอขอบคุณอาจารย์ประทุมวรรณ ทองตราฐ อาจารย์รุ่งนภา สุวรรณศรี ที่ประสานงานต่างๆตลอดระยะเวลาที่ลาศึกษาต่อ

ขอบคุณ คุณสุนิสา อมรกิจสุนทร คุณมธุรส ตั้งสุวรรณ เพื่อนที่คอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆตลอดเวลา ขอขอบคุณเพื่อนๆและรุ่นพี่ ภาควิชาศิลปศึกษาทุกท่านสำหรับคำแนะนำและข้อคิดในการทำงานครั้งนี้

ท้ายที่สุดขอขอบคุณบิดา มารดา และสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณดรุณี วิจิตสกุล ที่ให้กำลังใจและกำลังใจในการศึกษาครั้งนี้ รวมถึงทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือจนการทำวิทยานิพนธ์ และการศึกษาครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี

ศูนย์วิทยุทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ

### บทที่

#### 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ขอบเขตการวิจัย.....	8
คำจำกัดความในการวิจัย.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10

#### 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี.....	11
แนวโน้มการสอนการออกแบบในอนาคต.....	11
ความหมายของหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร.....	24
รูปแบบของหลักสูตรอาชีวศึกษา.....	31
ปัญหาการจัดอาชีวศึกษา.....	34
หลักสูตรการออกแบบผลิตภัณฑ์.....	37
องค์ประกอบของหลักสูตรอาชีวศึกษา.....	54
การศึกษานาเขตและเทคนิคการวิจัยอนาคต.....	82
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	88

การวิเคราะห์ข้อมูล.....	108
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	110
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	122
สรุปผลการวิจัย.....	122
อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	125
รายการอ้างอิง.....	141
ภาคผนวก.....	152
ภาคผนวก ก. ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์.....	153
ภาคผนวก ข. แบบสัมภาษณ์.....	155
ภาคผนวก ค. แบบสอบถามรอบ 1.....	164
ภาคผนวก ง. แบบสอบถามรอบ2.....	175
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	186

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



## สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

1. การเปรียบเทียบกระบวนทัศน์เก่าและกระบวนทัศน์ใหม่ .....	14
2. แสดงความคลาดเคลื่อนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ.....	86
3. แสดงจำนวนร้อยละของผู้เชี่ยวชาญ.....	107
4. แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ด้านปรัชญาของหลักสูตร.....	109
5. แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์จุดมุ่งหมายของหลักสูตร .....	110
6. แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ด้านโครงสร้างของหลักสูตร .....	112
7. แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตร .....	113
8. แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ด้านการจัดการเรียนการสอน .....	116
9. แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ด้านการวัดและประเมินผล .....	119
10. แสดงค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ด้านการบริหารหลักสูตร.....	120



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย